

Oikeustapauskokoelma

VIRKAMIESTUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)
8 päivänä helmikuuta 2011

Asia F-95/09

Carina Skareby
vastaan
Euroopan komissio

Henkilöstö — Virkamiehet — Työpaikkakiusaaminen esimiehen taholta — Henkilöstösääntöjen 12 a ja 24 artikla — Avustamispyyntö — Kohtuullinen aika — Alkamisajankohta — Kesto

Aihe: EY 236 ja EA 152 artiklaan perustuva kanne, jossa Carina Skareby vaatii virkamiestuomioistuinta kumoamaan 4.3.2009 tehdyn komission päätöksen, jolla kieltäydyttiin aloittamasta hallinnollista tutkimusta työpaikkakiusaamisesta, johon erään hänen entisen esimiehensä väitetään syyllistyneen.

Ratkaisu: Komission 4.3.2009 tekemä päätös, jolla kieltäydyttiin aloittamasta hallinnollista tutkimusta työpaikkakiusaamisesta, johon kantajan erään entisen esimiehen väitettiin syyllistyneen, kumotaan. Komissio vastaa kaikista oikeudenkäyntikuluista.

Tiivistelmä

1. *Virkamiehet — Kanne — Oikeussuojan tarve*
(Henkilöstösääntöjen 91 artikla)

2. *Virkamiehet — Hallinnolle kuuluva avustamisvelvollisuus — Toteuttaminen työpaikkakiusaamista koskevissa asioissa — Avustamispyynnön tekeminen — Kohtuullisen ajan noudattaminen*
(Henkilöstösääntöjen 12 a ja 24 artikla sekä 90 artiklan 1 kohta)

3. *Virkamiehet — Hallinnolle kuuluva avustamisvelvollisuus — Toteuttaminen työpaikkakiusaamista koskevissa asioissa — Avustamispyynnön tekeminen — Noudatettavan määräajan alkamisajankohta*
(Henkilöstösääntöjen 12 a artikla)

4. *Virkamiehet — Hallinnolle kuuluva avustamisvelvollisuus — Toteuttaminen työpaikkakiusaamista koskevissa asioissa — Avustamispyynnön tekeminen — Kohtuullisen ajan noudattaminen — Määräajan kesto*
(Unionin tuomioistuimen perussäännön 46 artikla; henkilöstösääntöjen 24 artikla)

1. Kun on kyse niinkin vakavasta asiasta kuin työpaikkakiusaamisesta, on katsottava, että virkamies, joka väittää joutuneensa työpaikkakiusaamisen uhriksi ja joka riitauttaa tuomioistuimessa toimielimen päätöksen kieltäytyä tutkimusta avustamispyyntöä aineellisen kysymyksen osalta, säilyttää lähtökohtaisesti oikeutetun intressin, jota oikeuskäytännössä edellytetään, jotta kanne voidaan ottaa

tutkittavaksi, vaikka virkamies ei vaadi korvausta väitetystä kiusaamisesta aiheutuneesta vahingosta tai kurinpitomenettelyn aloittamista oletettua kiusaajaa vastaan, ja kun kiusaaminen on oletetusti päättynyt useita vuosia aikaisemmin.

Asia on ratkaistava näin ensinnäkin työpaikkakiusaamisen vakavuuden takia, koska tällaisella toiminnalla voi olla äärimmäisen tuhoisia vaikutuksia henkilön terveydentilaan. Työpaikkakiusaamisen väitetty uhri säilyttää oikeussuojan tarpeensa riippumatta siitä, jatkuuko tämä kiusaaminen tai siitä, esittääkö hän tai onko hänellä oikeus tai aikomus esittää muita työpaikkakiusaamiseen liittyviä vaatimuksia, muun muassa vahingonkorvausvaatimuksia. Sillä, että hallinto mahdollisesti toteaa työpaikkakiusaamisen olemassaolon, voi sellaisenaan olla suotuisia vaikutuksia kiusatun henkilön toipumisprosessissa.

(ks. 23, 25 ja 26 kohta)

Viittaukset:

Virkamiestuumioistuin: asia F-80/08, Wenig v. komissio, 30.11.2009, 35 kohta

2. Toimimista ”kohtuullisessa” ajassa edellytetään kaikissa niissä tapauksissa, joissa asiaa koskevien säännösten puuttuessa oikeusvarmuuden periaate tai luottamuksensuojan periaate ovat esteenä sille, että unionin toimielimet ja luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt voivat toimia ilman mitään ajallista rajoitusta vaarantaen täten erityisesti vallitsevien oikeudellisten tilanteiden vakauden.

Koska väitettyä työpaikkakiusaamista koskevalla avustamispyynnöllä pyritään virkamiehen tai toimihenkilön lainvastaisen ja virheellisen toiminnan toteamiseen, ja koska on mahdollista, että tällainen toiminta, joka on ilmennyt oletetun kiusaajan tehtävien hoitamisen yhteydessä, voi johtaa asianomaisen toimielimen vastuun syntymiseen, liittyy avustamispyyntö, jossa tällainen toiminta mainitaan, oikeudellisesti virkamiehen hallinnolle henkilöstösääntöjen 90 artiklan 1 kohdan nojalla esittämään vahingonkorvausvaatimukseen. Vahingonkorvauksia koskevissa asioissa oikeuskäytännössä edellytetään sellaisen määräajan noudattamista, jonka on oltava ”kohtuullinen”. On myös todettava, että virkamiehen on esiteltävä työpaikkakiusaamista koskeva avustamispyyntö tietyn ajan kuluessa.

(ks. 41, 43 ja 44 kohta)

Viittaukset:

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin: asia T-281/01, Huygens v. komissio, 6.7.2004, 42 ja 46–48 kohta ja asia T-144/02, Eagle ym. v. komissio, 5.10.2004, 57 ja 66 kohta

Virkamiestuumioistuin: asia F-30/08, Nanopoulos v. komissio, 11.5.2010, 117 kohta, valitus vireillä unionin yleisessä tuomioistuimessa, asia T-308/10 P, ja asia F-91/09, Marcuccio v. komissio, 9.7.2010, 32 kohta, valitus vireillä unionin yleisessä tuomioistuimessa, asia T-450/10 P

3. Henkilöstösääntöjen 12 a artiklan 3 kohdan mukaisesti määritelty työpaikkakiusaaminen ilmenee pysyvällä, toistuvalla tai järjestelmällisellä tavalla. Työpaikkakiusaaminen muodostaa täten määritelmän mukaisesti jatkuvan rikkomisen, ja on tarpeellista, että se jatkuu ajallisesti. Jotta sen voidaan katsoa toteutuneen, edellytetään, että on esiintynyt toistuvaa tai järjestelmällistä toimintaa. Lisäksi oireet voivat ilmetä vasta jonkin ajan kuluttua siitä, kun työpaikkakiusaaminen alkoi tai siitä, kun uhri on saanut kokonaan tietoonsa tämän toiminnan ulottuvuuden. Usein uhri myös tarvitsee aikaa käsittääkseen, mitä hänelle tapahtuu, ja kyetäkseen vapautumaan kiusaajan otteesta.

Näin ollen työpaikkakiusaamisen erityispiirteiden ja oikeusvarmuuden vaatimuksen kannalta on asianmukaista käyttää yksinomaan objektiivisia perusteita ja valita työpaikkakiusaamista koskevaa avustamispyyntöä koskevan määräajan alkamisajankohdaksi oletetun työpaikkakiusaajan viimeinen toimenpide, tai joka tapauksessa ajankohta, jonka jälkeen oletettu kiusaaja ei enää kykene uusimaan

tekojaan uhriaan kohtaan. Asia on näin riippumatta siitä, onko uhrilla tiedossaan tai käsittääkö hän ne eri toimenpiteet, joista työpaikkakiusaaminen muodostuu, sekä siitä, minkä toimenpiteen myötä oletetun työpaikkakiusaajan kohtuuton toiminta on muodostunut ”pysyväksi” tai ”järjestelmälliseksi”, mitä ominaisuuksia edellytetään, jotta tällaisen kiusaamisen voidaan todeta tapahtuneen.

(ks. 47 ja 49 kohta)

4. Kun otetaan huomioon virkamiesten korvausvaatimuksen ja työpaikkakiusaamiseen perustuvan avustamispyynnön oikeudellinen yhteys ja kun asiaan ei liity minkäänlaista merkityksellistä syytä sivuuttaa edellä mainittu vertailukohde, on katsottava ensimmäiseksi, että avustamispyyntö on esitettävä kohtuullisessa ajassa, toiseksi, että viiden vuoden määräaika on tuomioistuimen perussäännön 46 artiklassa määrätyn määräajan tavoin pidettävä lähtökohtaisesti kohtuullisena aikana, jonka kuluessa työpaikkakiusaaminen voidaan pätevästi ilmoittaa hallinnolle ja pyytää tältä avustamista, ja vaatia erityisesti hallinnollisen tutkimuksen aloittamista tästä työpaikkakiusaamisesta. Tässä ajassa hallinto voi nimittäin täyttää huolenpitovelvollisuutensa ja sille henkilöstösääntöjen 24 artiklasta johtuvat velvollisuudet toteuttamalla mahdollisesti toimenpiteitä omasta aloitteestaan. Myös asianomaisella virkamiehellä on tämän määräajan puitteissa riittävästi aikaa esittää toimielimelleen vaatimuksia. Tämän määräajan puitteissa voidaan myös ottaa huomioon työpaikkakiusaamisen käsitteeseen liittyvät erityiset ominaisuudet, toisin sanoen se seikka, että yhtäältä oireet voivat tulla ilmi vasta tietyn ajan kuluttua työpaikkakiusaamisen muodostavan toiminnan alkamisen jälkeen, ja toisaalta uhri tarvitsee usein aikaa käsittääkseen, mitä hänelle tapahtuu, ja kyetäkseen vapautumaan kiusaajan otteesta.

On kuitenkin katsottava analogisesti sen kanssa, mitä virkamiesten vahingonkorvauskanteiden yhteydessä katsotaan, että viiden vuoden määräaika, jonka kuluessa työpaikkakiusaamista koskeva avustamispyyntö on tehtävä, ei kuitenkaan voi olla jäykkä ja muuttumaton sääntö. Erityisesti vaikka työpaikkakiusaamista koskeva avustamispyyntö, joka on tehty viiden vuoden kuluessa, on lähtökohtaisesti otettava tutkittavaksi, asian laita voi olla eri tavoin jos asiaan liittyy erityisiä olosuhteita, joita on arvioitava riita-asian merkityksen, asian monitahoisuuden ja asianomaisen käytöksen mukaan.

(ks. 53 ja 54 kohta)

Viittaukset:

Virkamiestuomioistuin: asia F-87/07, Marcuccio v. komissio, 4.11.2008, 30 kohta